

WIGIERSKI PARK NARODOWY

„Modrzew cienie przewleka igłami jasnymi,
jodła szyszki podnosi, radują się graby,
zimorodka przebudził śpiącego z ważkami
trzmiel, co niby niedźwiadek spadł między owady.
O rosy aksamitne, topolami drżące -
wietrzyku, co mi mówisz przez puch osinowy,
obok ciepłej żywicy, dwa jeże kłujące
ze szczęścia się zwierzają pod liściem bukowym.
Noc przyjdzie ze słowikiem i świt z cietrzewiami
nad zajęczkiem zabawnym z oczkami dobrymi...”
Jan Twardowski

Temat: Opisujemy krajobraz

Cele:

Uczeń:

- wyjaśnia, co to jest krajobraz,
- wyróżnia elementy krajobrazu,
- odróżnia krajobraz naturalny od zagospodarowanego,
- nazywa formy terenu,
- określa charakterystyczne cechy krajobrazu Wigierskiego Parku Narodowego na podstawie obserwacji.

Etap edukacyjny: szkoła podstawowa.

Metody: obserwacja, badanie.

Forma pracy: indywidualna.

Miejsce i czas realizacji zajęć: ścieżki edukacyjne: *Suchary, Las* lub dowolnej, 2-3 godziny.

Środki dydaktyczne: karty pracy, ołówki, kredki, karteczki, filmy edukacyjne: *Do schyłku dnia* i *Kula* oraz *Krainom z baśni podobna... Suwalskie lato*, worki na śmieci, rękawiczki.

Przebieg zajęć:

1. Zapoznanie uczniów z celem wycieczki, przypomnienie zasad poruszania się i zachowania na terenie parku narodowego.
2. Wprowadzenie do tematu – projekcja filmu pt. *Krainom z baśni podobna... Suwalskie lato* (57'00"). Film pokazuje niezwykle piękno tego regionu, malowniczość krajobrazu oraz ciekawe i bogate, nie zniekształcone działalnością człowieka środowisko. Czystość suwalskiego powietrza, wody, gleby jako wynik małego uprzemysłowienia, niskiego stopnia urbanizacji i podejmowanych działań proekologicznych władz lokalnych.
3. Przedstawienie przez prowadzącego zajęcia cech krajobrazu naturalnego i zniekształconego przez człowieka.
 - Wspólna zabawa „Wąż wyrazów” – wszyscy wypisują na karteczkach, jak najwięcej wyrazów charakteryzujących krajobraz z za okna. Uczeń, który wypisał najwięcej wyrazów, odczytuje na głos i otrzymuje nagrodę, np.: czasopismo „Parki Narodowe”.
 - Pokazanie różnic między dwoma krajobrazami na przykładzie filmów: „Do schyłku dnia” (10`35"). Jest to filmowa impresja na temat polskiego krajobrazu, ukazującego zakątek naszej ziemi zamknięty w widłach Biebrzy i Narwi.
 - Obejrzenie krótkiej formy filmowej „Kula” (2`10") przeciwko zaśmiecaniu lasu i uświadomienie istniejącego problemu z zaśmiecaniem terenów cennych przyrodniczo i naszego najbliższego otoczenia.
 - *Krajobraz, który chciałbym mieć za oknem w przyszłości* – każdy opisuje lub rysuje swój wymarzony krajobraz. Po wykonaniu zadania uczniowie porównują swoje krajobrazy i dobierają

WIGIERSKI PARK NARODOWY

się w grupy, jeżeli ich cechy krajobrazu są zbliżone. Prosimy o krótkie uzasadnienie własnych wyborów.

4. Wyjście w teren – okolica jeziora Czarnego i na ścieżkę edukacyjną *Suchary*.
5. Rozdanie uczniom kart pracy i udzielenie wskazówek poprawnego wypełnienia.
6. Zajęcia w terenie – pierwszy przystanek przy jeziorze Czarnym, drugi na platformie widokowej przy Sucharze IV.
7. Podjęcie własnych działań na rzecz środowiska, np.: wysprzątanie fragmentu ścieżki edukacyjnej *Suchary* i plaży przy jeziorze Czarnym.

Objaśnienie do karty pracy.

Udaj się na miejsca wyznaczone w karcie pracy. Będąc w tych miejscach, przyjrzyj się uważnie krajobrazowi. W tabeli, na odwrocie kartki, wyróżnione zostały różne elementy krajobrazu. Określ, jakie elementy tworzą oglądany przez Ciebie krajobraz. Jeśli zauważysz drzewa lub drogę, zaznacz krzyżykiem w odpowiedniej rubryce po wcześniejszym zastanowieniu się, jak ważny jest ten element

w oglądanym przez Ciebie krajobrazie. Jeśli uważasz, że jest wyróżniający się - postaw krzyżyk w pierwszej rubryce, jeśli uznasz wymieniony element za zauważalny (lecz mniej ważny) - postaw krzyżyk w drugiej rubryce. Jeśli brak jest danego elementu w oglądanym krajobrazie, postaw krzyżyk w trzeciej rubryce.

Literatura:

Kaseta VHS, NFOŚiGW i MOŚZNiL, *Do schyłku dnia*, kasetę nr 7, Wytwórnia Filmów Oświatowych i Programów Edukacyjnych ZAiKS, Łódź 1995.

Kaseta VHS, *Krainom z baśni podobna... Suwalskie lato*, Polska Agencja Ekologiczna S.A., Warszawa 1976.

Kaseta VHS, NFOŚiGW i MOŚZNiL, *Kula*, kasetę nr 7, Wytwórnia Filmów Oświatowych i Programów Edukacyjnych ZAiKS, Łódź 1995.

Wiesława Malinowska

Imię i nazwisko

OPISUJEMY KRAJOBRAZ

1. Widok z plaży przy jeziorze Czarnym w kierunku siedziby parku				2. Widok z platformy widokowej przy Sucharze IV		
wyróżniające się	zauważalne	brak		wyróżniające się	zauważalne	brak
			łódzie, kajaki			
			las,			
			pola uprawne			
			łąki			
			pojedyncze drzewa			
			jezioro			
			rzeka			
			zwierzęta			
			ludzie			
			drogi			
			ścieżki			
			samochody			
			budynki			
			linie telefoniczne, elektryczne			
			wzniesienia			
			tablice, reklamy			

Zastanów się teraz, jakie są różnice między krajobrazem obserwowanych miejsc? Opisz je.

.....

.....

.....

WIGIERSKI PARK NARODOWY

Jakie możesz podjąć działania, żeby ochronić ten krajobraz lub uczynić go piękniejszym? Wymień w punktach.

Wykreśl słowa związane z krajobrazem, a poznasz inne sposoby ochrony krajobrazu.
Naturalny, zurbanizowany, wyżynny, górski, nizinny, pojezierny, pagórki, dolina, bagna, kanał, rzeka, jezioro, las, przełęcz, osiedle, zakład, autostrada, kominy, łąki, drogi, kolej, fabryka, plaża, szlaki, most.

J	Z	N	A	T	U	R	A	L	N	Y	B	I
E	E	I	G	O	R	D	R	Ł	A	N	A	K
Z	A	Z	A	K	Ł	A	D	Ą	N	R	U	O
I	F	I	M	O	S	T	I	K	E	E	T	L
O	A	N	I	L	O	D	P	I	S	I	O	E
R	B	N	U	R	S	O	R	W	Y	Z	S	J
O	R	Y	C	I	I	G	Z	Ó	N	E	T	A
I	Y	A	A	K	E	Ó	E	Y	N	J	R	Ż
K	K	K	N	R	D	R	Ł	N	Y	O	A	A
A	A	E	G	Ó	L	S	Ę	I	Ż	P	D	L
L		Z	A	G	E	K	C	M	Y	S	A	P
Z	U	R	B	A	N	I	Z	O	W	A	N	Y
S	W	W	T	P	Ó	R	N	K	Y	L	C	H

ZBIERANIE ŚMIECI W WYBRANYM MIEJSCU

Odpowiedz na pytanie „Czy chcesz być przyjacielem przyrody?” Jeśli TAK - - to zgłoś się do nauczyciela i poproś o worek na śmieci i rękawiczki. Zbierz podczas powrotu do siedziby parku wszystkie napotkane śmieci, najlepiej zorganizuj między kolegami akcję - segregujemy odpady na miejscu.